

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма	освітньо-професійна програма «Право інформаційної безпеки»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Форма навчання	денна
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права ННГІ від 29 червня 2023 р. протокол № 9.

1. Опис навчальної дисципліни

Показник	Значення показника
Курс (и)	1
Семестр (и)	1
Обсяг (<i>кредити ЄКТС/години</i>)	4/120
Кількість змістових модулів	2
Розподіл годин за видами навчальної діяльності:	
лекції (Л)	30
семінарські заняття (СЗ)	30
самостійна робота (СР)	60
форма підсумкового контролю (<i>семестр</i>)	екзамен (1)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета та основні завдання вивчення навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення студентів з основними фактами історії вітчизняної держави і права та формування у них навичок історико-правового аналізу, а також вміння використовувати набуті знання та навички у подальшій професійній діяльності.

Завдання:

сформувати у курсантів міцні знання з актуальних проблем історичного розвитку української держави і права;

сформувати у курсантів юридичне мислення, яке необхідне для теоретичного засвоєння та використання права у сфері забезпечення державної безпеки;

прищепити курсантам навички самостійного аналізу історико-правових джерел та вміння використовувати історичний досвід для вирішення сучасних завдань;

створити передумови для вивчення інших навчальних дисциплін циклу загальної підготовки (конституційного права, кримінального права, адміністративного права, історії розвідки та контррозвідки України тощо);

сприяти правовому, демократичному і патріотичному вихованню курсантів, зокрема вироблення у них особистої поваги до загальновизнаних моральних і правових цінностей, багатовікових традицій розвитку вітчизняної державності та права.

2.2. Результати навчання

Обов'язкова навчальна дисципліна «Історія держави і права України» спрямована на досягнення програмних результатів навчання, які в інтегрованому (синтезованому) вигляді визначені у профілі освітньо-професійної програми «Право інформаційної безпеки» (схвалено Вченою Радою НА СБ України від 29.06.2023, протокол № 10), а саме:

PH-03	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
PH-05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
PH-06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
PH-11	Мати базові навички риторики.
PH-12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і
PH-13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
PH-14	Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
PH-17	Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.
PH-19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
PH-20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем навчальних занять	Кількість годин					
	Усього	Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СР
Семестр 1						
Змістовий модуль 1. Державність та право на українських землях від найдавніших часів до початку ХХ ст.						
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Історія держави і права України».	5	1				4
Лекція 1. Історія держави і права України у вітчизняній системі юридичної підготовки.		1				
Самостійна робота 1. Сучасна історіографія історії держави права України.						4
ТЕМА 2. Перші державні утворення на території сучасно України та їх право.	7	1	2			4
Лекція 1. Становлення та розвиток перших держав на території сучасної України та їх права.		1				
Семінарське заняття 1. Вступ до історії держави і прав; України. Історико-правова характеристика перших державних утворень на території сучасної України.			2			
Самостійна робота 1. Рабовласницькі міста-колонії на чорноморському узбережжі: Ольвія, Херсонес, Пантікапей та ін.						4
ТЕМА 3. Історико-правова реальність Давньоруської держави як основа формування вітчизняної державно-правової традиції.	8	2	2			4
Лекція 1. Державний лад і правова система Давньої Русі.		2				
Семінарське заняття 1. Давньоруська державність як історико-правовий феномен.			2			
Самостійна робота 1. Проблеми розвитку Давньоруської держави і права.						4
ТЕМА 4. Формування державно-правової традиції на українських землях у складі Великого князівства Литовського, Королівства Польського і Речі Посполитої.	12	2	2			8
Лекція 1. Державно-правовий лад на українських землях Великого князівства Литовського, Королівства Польського Речі Посполитої.		2				
Семінарське заняття 1. Формування української державно-правової традиції за часів литовсько-польського панування та Речі Посполитої.			2			
Самостійна робота 1. Характеристика місцевих джерел прав; на українських землях Великого князівства Литовського Королівства Польського і Речі Посполитої.						8
ТЕМА 5. Державно-правові традиції українською козацтва.	8	2	2			4
Лекція 1. Політико-правовий статус Запорозької Січі Становлення української державності та права в період визвольної війни середини XVII ст.		2				
Семінарське заняття 1. Історико-правова реальність Запорозької Січі. Становлення козацької державності.			2			
Самостійна робота 1. Розвідка і контррозвідка Б.Хмельницького.						4

ТЕМА 6. Зміцнення козацької державності. Історико-правова реальність України-Гетьманщини.	8	2	2			4
Лекція 1. Становлення державно-правового ладу України Гетьманщини.		2				
Семінарське заняття 1. Державно-правові традиції України Гетьманщини.			2			
Самостійна робота 1. Гетьманські статті та універсали як джерело права.						4
ТЕМА 7. Історико-правова характеристика статусу на українських земель у складі імперій Романових та Габсбургів.	8	2	2			4
Лекція 1. Історико-правовий вимір інкорпорації українських територій в імперських системах Романових та Габсбургів.		2				
Семінарське заняття 1. Історико-правова реальність за доби перебування українських земель під правлінням імперії Романових та Габсбургів. Українська державно-правові традиція в колоніальну добу.			2			
Самостійна робота 1. Історико-правові аспекти збереження української національної ідентичності в умовах імперського правління.						4
ТЕМА 8. Державно-правовий статус українських земель з період російського неоімперіалізму.	8	2	2			4
Лекція 1. Особливості розвитку державно-правового статусу українських земель у період російського неоімперіалізму.		2				
Семінарське заняття 1. Становлення і розвиток державно-правових інститутів на українських землях за доби російського неоімперіалізму. Модульна контрольна робота №1			2			
Самостійна робота 1. Каральний апарат самодержавства ш українських землях Російської імперії у XIX - на початку XX ст. ст.						4
Всього годин за змістовий модуль 1	62	14	14			34
Змістовий модуль 2. Державність та право на українських землях у XX — на початку XXI ст.						
ТЕМА 9. Ліквідація російського і австрійського імперського ладу. Державотворчі пошуки 1917-1921 рр. Історико-правова реальність Української Центральної Ради (УЦР), Гетьманату, Директорії і Західноукраїнської народної республіки (ЗУНР).	16	6	6			4
Лекція 1. Ліквідація російського самодержавства. Державно-правові інститути Тимчасового уряду та УНР (Центральної Ради) в Україні.		2				
Семінарське заняття 1. Історико-правова реальність в Україні в умовах деконструкції російського імперіалізму.			2			
Лекція 2. Історико-правова характеристика Української Держави (Гетьманату) П.П.Скоропадського та Директорії УНР.		2				
Семінарське заняття 2. Державно-правові явища за доби Української Держави (Гетьманату) П.П.Скоропадського та Директорії УНР.			2			
Лекція 3. Державність і право Західноукраїнської народної республіки. Політико-правовий статус українських еміграційних урядів.		2				
Семінарське заняття 3. Українська соборність та неперервність державності як національні історико-правові феномени.			2			

Самостійна робота 1. Особливості державного устрою і права Донецько-Криворізької Радянської Республіки.						4
ТЕМА 10. УСРР у період нової економічної політики. Утворення Союзу РСР.	8	2	2			4
Лекція 1. Становлення радянської державності і Україна: історико-правовий вимір.		2				
Семінарське заняття 1. Політико-правові аспекти утвердження радянської державності в Україні.			2			
Самостійна робота 1. Політико-правові аспекти українізації.						4
ТЕМА 11. Історико-правова реальність УРСР в період тоталітарно-репресивного режиму.	8	2	2			4
Лекція 1. Державно-правовий механізм утвердження і реалізації сталінського терору в Україні.		2				
Семінарське заняття 1. Історико-правовий вимір сталінських репресій в УРСР. Розвиток карально-репресивного законодавства.			2			
Самостійна робота 1. Юридичне закріплення позасудової репресії в історії законодавства радянської України.						4
ТЕМА 12. Історико-правова реальність УРСР у період Другої Світової війни і повоєнні роки.	8	2	2			4
Лекція 1. Державно-правовий розвиток України в період Другої Світової війни і повоєнні роки.		2				
Семінарське заняття 1. Державність і право України в період Другої Світової війни і повоєнні роки.			2			
Самостійна робота 1. Державно-правова платформа ОУН (за матеріалами I і II конгресу українських націоналістів).						4
ТЕМА 13. Історико-правова реальність УРСР в період розкладу тоталітарної системи.	8	2	2			4
Лекція 1. Державно-правовий розвиток СРСР і УРСР в післясталінський період.		2				
Семінарське заняття 1. Історико-правова характеристика розвитку УРСР у післясталінський період.			2			
Самостійна робота 1. Загальна характеристика другої кодифікації радянського законодавства. Зводи законів СРСР і УРСР.						4
ТЕМА 14. Історико-правова реальність у період реформ кінця 1980-х - початку 1990-х рр. Розпад Союзу РСР і утворення незалежної держави - України.	8	2	2			4
Лекція 1. Політико-правове оформлення розпаду СРСР і утворення незалежної держави - Україна.		2				
Семінарське заняття 1. Історико-правовий вимір становлення незалежної України. Модульна контрольна робота №2			2			
Самостійна робота 1. Утворення незалежної держави "Україна" і його юридичне оформлення.						4
Всього годин за змістовий модуль 2	58	16	16			36
Підсумковий контроль (екзамен)	6					
Усього годин	120	30	30			60

Організаційно-методичні вказівки до проведення навчальних занять та контрольних заходів: лекція 1 за темою 1 змістового модуля 1 проводиться спільно з лекцією 1 за темою 2 змістового модуля 1.

4. Основні методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права України» використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: пояснення, інструктаж, розповідь, бесіда, навчальна дискусія;
- наочні методи: ілюстрування, демонстрування;
- практичні методи: вправи, практичні роботи;
- інші методи: індукції і дедукції, аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, конкретизації, виділення головного.

5. Оцінювання результатів навчання

5.1 Результати навчання здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою як сума балів поточного та підсумкового контролю із застосуванням наступних вагових коефіцієнтів, загальна сума яких дорівнює 1:

Вид контролю	Ваговий коефіцієнт
Поточний контроль (К)	60
Підсумковий контроль (ПК)	40

Підсумкова семестрова оцінка (PCO) обчислюється за формулою: $PCO=K+ПК$

5.2. Складниками для обчислення балу поточного контролю здобувача вищої освіти є:

Види навчальної діяльності	Кількість балів (максимальна)
Робота на лекціях (ведення конспекту лекцій або інше)	10
Робота на семінарських заняттях	5
Виконання завдань для самостійної роботи	5
Виконання модульної контрольної роботи	10

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю - 20.

5.3. Шкала оцінювання здобувача вищої освіти

Оцінка за шкалою екте	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок. Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
B	84-89	Дуже добре - вище середнього рівня, але з кількома помилками. Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
C	75-83	Добре — загалом правильна робота, але з певною кількістю помилок. Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

D	65-74	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків. Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки серед яких є значна кількість суттєвих.
E	60-64	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні вимоги. Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
FX	35-59	Незадовільно - потрібна додаткова робота. Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	1-34	Незадовільно - потрібна значна додаткова робота. Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів елементів, об'єктів.

6. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Основна література:

1. Історія держави і права України: у питаннях та відповідях : навч. посіб. / В. Т. Окіпнюк, О. Ю. Іванов. Київ : НА СБУ, 2021. 188 с.

Допоміжна література:

- Музиченко П. П. Історія держави і права України в питаннях і відповідях : Навч. посібник для підготовки до іспиту. 4.1 / П. П. Музиченко, Н. І. Долматова. - Х. : Одиссей, 2006. - 256 с.; 4.2 / П. П. Музиченко, М. В. Крумаленко. - Х. : Одиссей, 2006. - 328 с.
- Лашенко Р. Лекції по історії українського права. К.: Україна. 1998. 254 с.
- Хрестоматія з історії держави і права України : Навч. посібник. У 2 т. Т.1: найдавніших часів до початку ХХ ст. / Уклад.: Гончаренко В.Д., Рогожин А.Й., Святоцький О.Д.; За ред. В.Д. Гончаренка. - К. : Ін Юре, 1997. - 464с.; Т.2 : Лютий 1917р. - 1996 р. К. : Ін Юре, 1997. - 800с.
- Хрестоматія з історії держави і права України : Навч. посібник / Упор. Чайковський А.С., Копиленко О.Л., Кривоніс В.М. та ін. - К. : Юрінком Інтер, 2003. - 656с.
- Трофанчук, Г. І. Історія держави і права України : Навч. посібник / Г. І. Трофанчук. - К. : Юрінком Інтер, 2010-2011. - 384с.
- Терлюк, І. Я. Історія держави і права України : Навч. посібник / І. Я. Терлюк. - К. : Атіка, 2011. - 944с.
- Терлюк І. Історія держави і права середньовічної України : Навч. посібник / І. Терлюк, Д. Забзалюк. - Львів : Каменяр, 2010. - 232с.
- Орленко, В. І. Історія держави і права України : Навч. посібник / В. І. Орленко, В. В. Орленко. - К. : Вид.ПАЛИВОДА А.В., 2006. - 164с.
- Орленко, В. І. Історія держави і права України : Посібник для підготовки до іспитів / В. І. Орленко, В. В. Орленко. - 3-є вид., перероб. та доп. - К. : Вид.ПАЛИВОДА А.В., 2008; 2011 - 164с.
- Кульчицький, В. С. Історія держави і права України : Підручник / В. С. Кульчицький, Б. Й. Тищик. - К. : Ін Юре, 2007; 2008. - 624 с.

Адреса розміщення робочої програми навчальної дисципліни: платформа дистанційного навчання НА СБ України (moodle.nasbu.edu.ua), електронний ресурс кафедри теорії та історії держави і права, бібліотеки НА СБ України.

7. Дані про перегляд робочої програми навчальної дисципліни

№ п/п	Дата, номер протоколу засідання кафедри (спільного засідання кафедр)	Рішення за результатами перегляду	Підпис керівника кафедри
1.	кр. № 1 від 02.09.2017	Рішення виконано. Отримано м. №31/17-75 від 02.09.2017 вч. 30.09.2017, секретарка. С. Жуков	
2.			
...			

№880
Жуков
19.07.2017

СБ/1/16-4002/18
В.В.С.